

تاریخ انتشار: سه شنبه 24 تیر 1393

مذاکرات به واقع گرایي نیاز دارد

لغو تحریم ها در بازه زمانی ۲۰ ساله

گروه ۵+۱ اصرار دارد که بخش هایی از توافق هسته ای نهایی به مدت ۲۰ سال اجرا شوند که شامل لغو تحریم ها نیز می شود. به بیان دیگر از ایران درخواست شده در مقابل تعهد به لغو تحریم ها در دو دهه آینده، امتیازهای ویژه ای ارائه کند. این نه تنها واقع بینانه نیست، بلکه در دراز مدت نیز به نفع گروه ۵+۱ نخواهد بود. دولت تهران با پذیرش این درخواست ها، یک خودکشی سیاسی انجام می دهد.

دیپلماسی ایرانی: جهان تا روز یکشنبه در می یابد که آیا تهران و شش قدرت جهانی راهی برای حل مسالمت آمیز بحران هسته ای ایران پیدا کرده اند یا خیر.

پس از توافق هسته ای مقدماتی نوامبر گذشته در ژنو، آمریکا و شرکای مذاکره کننده اش نباید این فرصت را برای دستیابی به توافق جامع با ایران از دست بدهند. پیامد های شکست مذاکرات زیاد است و در عین حال منافع موفقیت مذاکرات در سطح منطقه ای و فراتر از آن نیز قابل توجه خواهد بود.

این در حالی است که موانع زیادی باقی مانده اند. نخست درخواست از ایران برای متعهد شدن به تعهداتی فراتر از پیمان منع اشاعه هسته ای. این تعهدات شامل تعطیلی سایت غنی سازی فوردو به عنوان یک پتانسیل

برای تولید مواد مورد نیاز در ساخت سلاح هسته ای، تغییر کاربری راکتور اراک به منظور محدود کردن ظرفیت تولید پلوتونیوم و اعمال نظارت های گسترده بر فعالیت های هسته ای ایران وای توافقنامه های بین المللی است. آمریکا، انگلیس، فرانسه، چین، روسیه و آلمان که به عنوان گروه ۵+۱ شناخته می شوند، همچنین به دنبال بازداشتن ایران از تولید سوخت برای راکتورهای هسته ای، ممنوعیت عملیات تحقیق و توسعه هسته ای و محدود کردن ظرفیت موشکی ایران هستند.

نهایتاً، گروه ۵+۱ اصرار دارد که بخش هایی از توافق هسته ای نهایی به مدت ۲۰ سال اجرا شوند که شامل لغو تحریم ها نیز می شود. به بیان دیگر از ایران درخواست شده در مقابل تعهد به لغو تحریم ها در دو دهه آینده، امتیازهای ویژه ای ارائه کند. این نه

سید حسین موسویان

سید حسین موسویان دیپلمات، مذاکره کننده ارشد هسته ای سابق و از اعضای مؤسس حزب اعتدال و توسعه است. وی هم‌اکنون در دانشگاه پرینستون به عنوان پژوهشگر فعالیت می‌کند. موسویان در سال ۱۳۶۹ به عنوان نخستین سفیر ایران در آلمان متحد عازم بن شد.

مطالب بیشتر ...

تنها واقع بینانه نیست، بلکه در دراز مدت نیز به نفع گروه ۵+۱ نخواهد بود.

دولت تهران با پذیرش این درخواست ها- نخستین آن تعامل با آمریکا پس از دهه ها خصومت ورزی- یک خودکشی سیاسی انجام می دهد. افزون بر این، دوره دو دهه ای برای اجرای توافقنامه نهایی کل ساختار را با خطر مواجه می کند و آن را در مقابل لطف و بخشش تغییرات سیاسی در تهران و واشینگتن قرار می دهد.

در این شرایط واقع بینی اضطرابی است. توافق مقدماتی به این دلیل امکانپذیر شد که آمریکا از درخواست غیر واقع بینانه خود یعنی دنبال کردن سیاست « غنی سازی صفر» در ایران چشم پوشید. ایران نیز موضع خود را تغییر داد. ایران هم اکنون آماده است بالاترین میزان شفافیت بر مبنای قوانین آن پی تی را بپذیرد. حتی در مورد اقدامات موقت و داوطلبانه فراتر از آن پی تی مانند تضمین عدم انحراف برنامه های هسته ای نیز آمادگی دارد.

علاوه بر این، همانگونه که دانشمندان دانشگاه پرینستون پیشنهاد دادند، تغییرات تکنیکی در طراحی راکتور آب سنگین اراک نیز محتمل است. به این ترتیب تولید پلوتونیوم از این راکتور به کمتر از یک کیلوگرم در سال کاهش می یابد.

اقداماتی باید مورد پذیرش طرفین قرار گیرد که برای هر دو طرف حفظ وجهه کند و شامل محدود کردن ظرفیت غنی سازی اورانیوم نیز می شود. اما درخواست تعطیلی تاسیسات فوردو تا زمانی که آمریکا و اسرائیل بر روی میز بودن تمامی گزینه ها تاکید دارند، غیر واقع بینانه است و فوردو تنها تاسیسات هسته ای ایران است که از خطر حمله احتمالی آمریکا و اسرائیل در امان است. چالش برانگیز ترین مساله موافقت با ظرفیت غنی سازی در ایران است که با نیاز های عملی ایران برای تولید سوخت راکتورهای صلح آمیز همخوانی داشته باشد.

برای حل این مناقشه ها، گام هایی باید مورد توافق قرار گیرند که برای هر دو طرف حفظ وجهه کنند. مانند محدود کردن ظرفیت غنی سازی اورانیوم به زیر ۵ درصد، کاهش ذخایر اورانیوم غنی شده و همچنین تغییر کاربری تاسیسات فوردو به یک تاسیسات تحقیقاتی و توسعه ای. همچنین هر دو طرف می توانند در مورد جایگزینی سانتریفوژهای نسل اول با تعداد کمتری از سانتریفوژهای پیشرفته تر برای چند سال محدود به توافق برسند. در این دوره گذار، کل ظرفیت غنی سازی اورانیوم فعال به نیازهای عملی ایران محدود می شود.

در توافق نهایی، هر دو طرف باید با یک طرح گام به گام بر مبنای احترام و درک متقابل موافقت کنند. برای مثال پیش از اینکه باراک اوباما، رئیس جمهور آمریکا دفتر اش را در کاخ سفید ترک کند، باید بخش قابل توجهی از تحریم ها لغو شده باشند. از سوی دیگر مذاکره مستقیم بین ایران و آمریکا برای هر توافقی ضروری است.

در حالی که سوریه و عراق در آستانه سقوط قرار دارند و افغانستان با اغتشاش های داخلی مواجه است و تروریسم سنی رادیکال تهدید امنیتی جدی را متوجه منطقه و کشورهای عضو گروه ۵+۱ می کند، تهران و واشینگتن منافع دوجانبه ای در همکاری برای مقابله با این بحران ها دارند. در صورتی که توافق هسته ای جامع به دست آید، موانع خاص پیش روی این روند همکاری نیز برداشته خواهند شد.

نویسنده: حسین موسویان، سخنگوی اسبق تیم مذاکره کننده هسته ای ایران

منبع: [فاینشال تایمز](#)/ تحریریه دیپلماسی ایرانی / ۱۰

<dynamic-0####>